

Betekenisvol Leven in de Buurt

Geestelijk verzorger als coach van zorgprofessionals

Susan Hupkens

Intramuraal geestelijk verzorgers van zorgorganisatie Laurens kregen steeds vaker vragen van thuiszorgmedewerkers (verzorgenden en verpleegkundigen) over het omgaan met zingevingsvragen van ouderen die zij hulp bieden. In het project 'Betekenisvol Leven in de Buurt' spelen geestelijk verzorgers een rol bij het vergroten van de deskundigheid van zorgprofessionals op het gebied van zingeving.

Doel van het onderzoek is het vergroten van de kennis over zingeving van ouderen die (thuis)zorg ontvangen en over de wijze waarop verzorgenden en verpleegkundigen daarop kunnen afstemmen in hun zorgverlening. Onderzoeksvragen zijn:

1. Welke 'baat' ervaren thuiszorgmedewerkers van coaching door geestelijk verzorgers, teneinde hun kennis, vaardigheden en attitude in de afstemming op zingeving te verbeteren?
2. Welke 'baat' ervaren ouderen die thuiszorg ontvangen als thuiszorgmedewerkers (beter) afstemmen op hun zingeving?

Na een literatuurstudie naar zingeving bij ouderen¹ is een praktijkgericht, empirisch onderzoek uitgevoerd, waarin de 'Ervaren-Baat-Benadering' is gehanteerd.² De data zijn verzameld door middel van participerende observaties, interviews en focusgroepen. In het project hebben geestelijk verzorgers thuiszorgprofessionals gecoacht door middel van een flexibele methode met groepsbijeenkomsten, *coaching on the job*, individuele gesprekken, reminders en presentie in de teams. Voorlopig resultaat is in ieder geval dat zorgmedewerkers zich hierdoor meer bewust zijn van de zingeving van de cliënt en diens naaste(n), en van hun eigen zingeving. Ze kunnen zich beter inleven in de cliënt. Veel medewerkers vinden dat hun vaardigheden zijn toegenomen: het gaat dan om luisteren, doorvragen en het observeren van non-verbale signalen. De ouderen merken weinig verandering in het gedrag van de zorgmedewerkers, maar de meesten zijn zeer tevreden over de hulpverlening van de thuiszorgprofessionals.

In dit project krijgt de geestelijk verzorger een nieuwe rol, namelijk als coach van zorgprofessionals in de thuiszorg. Een thuiszorgmedewerker vertelt: *'Een collega kijkt meer hoe ik alles in het geheel doe. En, en wat handig is, ... of je... ja, nou, ja, of je efficiënt aan het werken bent En bij de geestelijk verzorger is het meer dat je bewust bent... hoe je praat. Wat voor vragen je stelt.*

Het project is gefinancierd door het Sint Laurensfonds en Hogeschool Rotterdam. De promotiestudie loopt nog twee jaar door en zal resulteren in vijf wetenschappelijke artikelen. Geestelijk verzorgers in het project zijn: Annechien Oldersma (tot mei 2018) en Trudy Schutter. Promotoren: Anja Machielse en Peter Derkx (Universiteit voor Humanistiek), copromotor: Marleen Goumans (Hogeschool Rotterdam). Voor informatie over het onderzoek: Susan Hupkens, Kenniscentrum Zorginnovatie Hogeschool Rotterdam s.hupkens@hr.nl. Voor informatie over het project: Trudy Schutter, t.schutter@laurens.nl.

Noten

1. S. Hupkens, A. Machielse, M. Goumans, & P. Derkx (2016). Meaning in life of older persons. An integrative literature review. *Nursing Ethics*, 1-19.
2. Dit is een benadering die geschikt is in complexe problematiek waarin er geen standaardoplossingen zijn, zoals zingeving van ouderen in de thuiszorg.